

Βρυξέλλες, 12 Ιουνίου 2017
(OR. en)

9303/17

ECOFIN 406
UEM 155
SOC 386
EMPL 300
COMPET 403
ENV 502
EDUC 230
RECH 186
ENER 225
JAI 485

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	ST 9247/17 ECOFIN 377 UEM 126 SOC 355 EMPL 270 COMPET 372 ENV 472 EDUC 200 RECH 156 ENER 196 JAI 447 - COM(2017) 514 final
Θέμα:	Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Λιθουανίας για το 2017 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Λιθουανίας για το 2017

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου με βάση την πρόταση COM(2017) 514 final της Επιτροπής.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Λιθουανίας για το 2017

**και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της
Λιθουανίας για το 2017**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 16 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Οι προτεραιότητες της Ετήσιας Επισκόπησης της Ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 16 Νοεμβρίου 2016, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου², η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Λιθουανία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 21 Μαρτίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»)³.
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Λιθουανία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στην κατωτέρω σύσταση 2.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2017 για τη Λιθουανία δημοσιεύθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Λιθουανίας όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 12 Ιουλίου 2016, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Λιθουανίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- (4) Η Λιθουανία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 στις 27 Απριλίου 2017 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 στις 28 Απριλίου 2017. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

³ ΕΕ C 92 της 24.3.2017, σ. 1.

- (5) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα ελήφθησαν υπόψη στον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴, όταν είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις στην οικεία συμφωνία εταιρικής σχέσης και στα σχετικά προγράμματα. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πώς θα μπορούσε να κάνει χρήση της διάταξης αυτής σε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με την υγιή οικονομική διακυβέρνηση.
- (6) Η Λιθουανία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017, η κυβέρνηση σχεδιάζει βελτίωση του ονομαστικού ισοζυγίου από έλλειμμα 0,4 % του ΑΕΠ το 2017 σε πλεόνασμα 1,3 % του ΑΕΠ το 2020. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος — που συνίσταται σε διαρθρωτικό έλλειμμα 1 % του ΑΕΠ — εξακολουθεί να τηρείται με ένα περιθώριο απόκλισης καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Στην επιτρεπόμενη πορεία προσαρμογής ενσωματώνεται η συστημική μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος από το 2016. Το 2017 αποτυπώνονται πρόσθετες μείζονες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας και των συντάξεων. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017, ο δείκτης του χρέους της γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από το 40,2 % του ΑΕΠ το 2016 στο 33,8 % το 2020. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις είναι ευλογοφανές. Συγχρόνως, δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί επαρκώς τα αναγκαία μέτρα στήριξης των προβλεπόμενων στόχων για το πλεόνασμα από το 2018 και μετά.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

- (7) Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017, η Λιθουανία υπέβαλε αίτημα για προσωρινή απόκλιση κατά 0,5 % του ΑΕΠ στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους σύμφωνα με την «από κοινού συμφωνηθείσα θέση σχετικά με την ευελιξία στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης» που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο ECOFIN του Φεβρουαρίου 2016 ενόψει της προγραμματιζόμενης υλοποίησης μειζόνων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με θετικό αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Αυτό αφορά ιδιαίτερα την αύξηση της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος με την ενίσχυση της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής και τη σταδιακή αύξηση της συντάξιμης υπηρεσίας. Ωστόσο, οι μεταρρυθμίσεις δεν προβλέπουν τη δημιουργία αυτόματης σύνδεσης της ηλικίας συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις εκσυγχρονίζουν τις εργασιακές σχέσεις με την εισαγωγή νέων τύπων συμβάσεων εργασίας, βραχύτερων προθεσμιών καταγγελίας, χαμηλότερων αποζημιώσεων απόλυσης και πιο ευέλικτων ωραρίων εργασίας. Οι μεταρρυθμίσεις ενισχύουν επίσης την κάλυψη και την επάρκεια των παροχών ανεργίας και κοινωνικής ασφάλισης, επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας και μειώνουν το επίπεδο της παράνομης και ανασφάλιστης απασχόλησης. Οι αρχές εκτιμούν ότι οι μεταρρυθμίσεις έχουν θετικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών με την εξοικονόμηση μέσων ετήσιων συνταξιοδοτικών δαπανών έως και 3,8 % του ΑΕΠ μακροπρόθεσμα, ενώ η μεταρρύθμιση όσον αφορά την αγορά εργασίας μπορεί να αυξήσει τον μέσο ετήσιο αριθμό των μισθωτών έως και κατά 10 %, υπόθεση η οποία φαίνεται σε γενικές γραμμές εύλογη. Ως εκ τούτου, εάν εφαρμοστούν πλήρως και εγκαίρως, οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα έχουν θετικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Σε αυτή τη βάση, η Λιθουανία μπορεί, επί του παρόντος, να αξιολογηθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις για την αιτούμενη προσωρινή απόκλιση το 2017, υπό τον όρο ότι θα εφαρμόσει επαρκώς τις συμφωνημένες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα παρακολουθούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ωστόσο, δεδομένης της ανάγκης να διασφαλιστεί ότι εξακολουθεί να τηρείται η ελάχιστη τιμή αναφοράς (ήτοι διαρθρωτικό έλλειμμα 1,5 % του ΑΕΠ) και λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου που εγκρίθηκε προηγουμένως δυνάμει της ρήτρας συστημικής μεταρρύθμισης του συστήματος συνταξιοδότησης (0,1 % του ΑΕΠ), η Λιθουανία μπορεί, επί του παρόντος, να αξιολογηθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις για πρόσθετη προσωρινή απόκλιση κατά 0,4 % του ΑΕΠ το 2017, ποσοστό ελαφρώς χαμηλότερο από το απαιτούμενο 0,5 % του ΑΕΠ.

- (8) Στις 12 Ιουλίου 2016, το Συμβούλιο συνέστησε στη Λιθουανία να διασφαλίσει για το 2017 ότι η απόκλιση από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο θα περιοριστεί στο περιθώριο που συνδέεται με τη συστημική μεταρρύθμιση του συστήματος συνταξιοδότησης.⁵ Λαμβανομένων υπόψη των περιθωρίων σε συνάρτηση με τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος που εγκρίθηκαν για το 2016 και της προσωρινής απόκλισης σε συνάρτηση με την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που εγκρίθηκαν για το 2017, θα επιτραπεί επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά 1,3 % του ΑΕΠ το 2017. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2017, η Λιθουανία προβλέπεται να συμμορφωθεί με την απαίτηση αυτή το 2017. Το 2018 η Λιθουανία αναμένεται να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο στόχο, λαμβανομένων υπόψη των περιθωρίων που εγκρίθηκαν για το 2016 σε συνάρτηση με τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος και σε συνάρτηση με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για το 2017, καθώς οι προσωρινές αποκλίσεις μεταφέρονται για περίοδο τριών ετών. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2017, αυτό συνάδει με μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών⁶ κατά 6,4 % το 2018, ποσοστό που αντιστοιχεί σε επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά -0,6 % του ΑΕΠ. Σε περίπτωση μη αλλαγής των πολιτικών, η Λιθουανία προβλέπεται να συμμορφωθεί με την απαίτηση αυτή το 2018. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Λιθουανία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2017 και το 2018.
- (9) Μετά την τελευταία αύξηση του μη φορολογητέου κατώτατου μισθού, η φορολογική επιβάρυνση των χαμηλών εισοδημάτων μειώθηκε σημαντικά τα τελευταία έτη και βρίσκεται σήμερα κοντά στον μέσο όρο της Ένωσης. Ταυτόχρονα, περιορίστηκαν οι φορολογικές αυξήσεις αντιστάθμισης, με αποτέλεσμα τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ να εξακολουθούν να είναι από τα χαμηλότερα στην Ένωση, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα της Λιθουανίας να αντιμετωπίσει τις κοινωνικές της προκλήσεις. Τα χαμηλά φορολογικά έσοδα οφείλονται στο σχετικά μεγάλο μερίδιο της παραοικονομίας και στα σχετικά χαμηλά έσοδα από την περιβαλλοντική φορολόγηση και τη φορολόγηση του κεφαλαίου.

⁵ Επιτρέπεται στη Λιθουανία να αποκλίνει από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο της το 2017 και το 2018 με περιθώριο που εγκρίθηκε για το 2016 στο πλαίσιο της ρήτηρας συστημικής μεταρρύθμισης του συστήματος συνταξιοδότησης, δεδομένου ότι οι προσωρινές παρεκκλίσεις μεταφέρονται για περίοδο τριών ετών.

⁶ Οι καθαρές δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε διάστημα τετραετίας. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Τα έκτακτα μέτρα από πλευράς τόσο εσόδων όσο και δαπανών συμψηφίζονται.

- (10) Μολονότι η Λιθουανία έχει σημειώσει πρόοδο τα τελευταία έτη όσον αφορά τη βελτίωση της είσπραξης του ΦΠΑ, το έλλειμμα ΦΠΑ είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση. Η ανεπάρκεια των μισθολογικών στοιχείων επιδεινώνει το πρόβλημα της χαμηλής είσπραξης φόρων. Η ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης θα αύξανε τα δημοσιονομικά έσοδα και θα βελτίωνε τον δίκαιο χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος και την αποτελεσματικότητα της οικονομίας.
- (11) Η αύξηση του δείκτη εξάρτησης των ηλικιωμένων αναμένεται να ενταθεί και στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων περί συντάξεων οι συνταξιοδοτικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθούν περίπου κατά 50 % μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 2030. Η σύνδεση των συνταξιοδοτικών παροχών με το προσδόκιμο ζωής είναι ουσιαστικής σημασίας για να περιοριστεί η πίεση που θα ασκήσουν οι συνταξιοδοτικές δαπάνες στα δημόσια οικονομικά.
- (12) Η Λιθουανία ανέβαλε τη θέση σε ισχύ του νέου εργατικού κώδικα και της λοιπής νομοθεσίας σχετικά με το νέο κοινωνικό μοντέλο. Αυτό παρέχει τη δυνατότητα να εξασφαλιστεί καλή ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας στις εργασιακές της σχέσεις. Το υψηλό ποσοστό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη εισοδηματική ανισότητα, εξακολουθούν να αποτελούν μείζονες προκλήσεις για τη Λιθουανία. Ο λόγος μεταξύ των εισοδημάτων του 20 % των πλουσιότερων νοικοκυριών και των εισοδημάτων του 20 % των φτωχότερων αυξήθηκε από 5,3 το 2012 σε 7,5 το 2015 και είναι ο δεύτερος υψηλότερος στην Ένωση. Αυτό είναι επιζήμιο για την οικονομική μεγέθυνση, τη μακροοικονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς. Επί του παρόντος, το δίκτυ κοινωνικής ασφάλειας δεν αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το πρόβλημα αυτό, λόγω των χαμηλών δαπανών για την κοινωνική προστασία. Επιπλέον, η διαφορά της εισοδηματικής ανισότητας πριν και μετά την φορολόγηση και τις κοινωνικές μεταβιβάσεις είναι μεταξύ των μικρότερων στην Ένωση. Ωστόσο, η κυβέρνηση έχει θέσει την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε υψηλή θέση στο θεματολόγιό της. Η νομοθεσία σχετικά με το νέο κοινωνικό μοντέλο προβλέπει αύξηση της επάρκειας και της κάλυψης των παροχών ανεργίας, ενώ διεξάγονται συζητήσεις σχετικά με τη βελτίωση της επάρκειας της κοινωνικής πρόνοιας. Οι σημαντικές αυτές αποφάσεις πρέπει ακόμη να εγκριθούν και να τεθούν σε εφαρμογή. Για την αντιμετώπιση της φτώχειας των ηλικιωμένων, η Λιθουανία πρόσθεσε το 2016 έναν μηχανισμό τιμαριθμικής αναπροσαρμογής στην οικεία νομοθεσία περί συντάξεων, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βελτιωθεί η επάρκεια των συντάξεων.

- (13) Είναι σημαντικό να αντιμετωπίσει η Λιθουανία τις προκλήσεις σχετικά με την έλλειψη δεξιοτήτων και τις αρνητικές επιπτώσεις της συρρίκνωσης του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας. Το ποσοστό των μαθητών με ανεπαρκείς βασικές δεξιότητες παραμένει υψηλό. Παρά τα υψηλά ποσοστά ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η τριτοβάθμια εκπαίδευση πάσχει από χαμηλά πρότυπα ποιότητας και οικονομικά κίνητρα που προάγουν την υπερδιαστασιολόγηση και την αναποτελεσματικότητα και όχι τις επιδόσεις. Θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί υψηλή ποιότητα διδασκαλίας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (μεταξύ άλλων και με τη μεταρρύθμιση της σταδιοδρομίας και των συνθηκών εργασίας). Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των χαμηλών επιδόσεων και των εκπαιδευτικών ελλείψεων και για τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (μεταξύ άλλων με την καθιέρωση χρηματοδότησης βάσει των επιδόσεων και την ενοποίηση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Τα σταθερά χαμηλά επίπεδα συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων στη Λιθουανία εμποδίζουν την αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας και την ανάπτυξη εργατικού δυναμικού με καλύτερες δεξιότητες. Η Λιθουανία έχει επικεντρώσει τις προσπάθειές της στην αύξηση της προσφοράς και τη συνάφεια των ευκαιριών μάθησης που παρέχονται από δημόσιους φορείς, αλλά προς το παρόν δεν έχουν αποδώσει απτά αποτελέσματα. Για να επιτευχθούν υψηλότερα και διατηρήσιμα ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων, η Λιθουανία πρέπει επίσης να ενθαρρύνει τα άτομα να αναλάβουν δραστηριότητα μάθησης και να παράσχει κίνητρα στους εργοδότες ώστε να προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες μάθησης στους εργαζομένους τους.
- (14) Η ανεργία μεταξύ των ατόμων με χαμηλή και μέση ειδίκευση εξακολουθεί να είναι υψηλότερη από τον μέσο όρο της Ένωσης. Το ποσοστό φτώχειας των ατόμων με αναπηρία είναι υψηλό, εν μέρει λόγω της χαμηλής τους ένταξης στην αγορά εργασίας. Τα ενεργητικά μέτρα πολιτικής για την αγορά εργασίας διαδραματίζουν ακόμη περιορισμένο ρόλο στην παροχή βοήθειας για την επανένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας στη Λιθουανία. Η Λιθουανία έχει σημαντικά περιθώρια να διαμορφώσει μια αγορά εργασίας με λιγότερους αποκλεισμούς, μεταξύ άλλων με την παροχή περισσότερων μέτρων στήριξης για άτομα με αναπηρία. Αυτό συνεπάγεται, για παράδειγμα, την κλιμάκωση της υποστηριζόμενης απασχόλησης και του προγράμματος επαγγελματικής αποκατάστασης, και την ενίσχυση της διαθεσιμότητας προϋπολογισμών για την αποκατάσταση. Ο νόμος περί απασχόλησης που ψηφίστηκε πρόσφατα έχει τη δυνατότητα να βελτιώσει τη λήψη ενεργητικών μέτρων πολιτικής για την αγορά εργασίας.
- (15) Η Λιθουανία έχει σημειώσει πρόοδο τα τελευταία έτη όσον αφορά τη βελτίωση του κοινωνικού διαλόγου. Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν ενεργά στις συζητήσεις για τον νέο εργατικό κώδικα και το νέο κοινωνικό πρότυπο, και η κυβέρνηση έχει θέσει σε εφαρμογή το σχέδιο δράσης για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου. Στόχος είναι η δημιουργία ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων, η προαγωγή των συλλογικών διαπραγματεύσεων και η βελτίωση του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα.

- (16) Στη Λιθουανία, τα αποτελέσματα στον τομέα της υγείας εξακολουθούν να έχουν σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στο δυνητικό διαθέσιμο εργατικό δυναμικό και την παραγωγικότητα της εργασίας. Αν και καταβάλλονται προσπάθειες για τη μεταστροφή των ασθενών προς πιο οικονομικά αποδοτικούς τύπους υγειονομικής περίθαλψης, οι επιδόσεις του συστήματος υγείας εξακολουθούν να παρεμποδίζονται από τη μεγάλη εξάρτηση από την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη και τις χαμηλές δαπάνες για την πρόληψη και τη δημόσια υγεία. Οι άμεσες πληρωμές από τους ασθενείς είναι πολύ υψηλές, ιδίως για τα φαρμακευτικά προϊόντα.
- (17) Λόγω των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων, η ανάπτυξη θα εξαρτάται όλο και περισσότερο από την παραγωγικότητα της εργασίας. Κατά την περίοδο 2000-2015 η Λιθουανία είχε έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας μεταξύ των κρατών μελών, αλλά τελευταία έχει επιβραδυνθεί ο ρυθμός αύξησης. Οι δημόσιες επενδύσεις της Λιθουανίας πάσχουν από ανεπαρκή προγραμματισμό και σύνδεση με τους στρατηγικούς στόχους της χώρας. Η ένταση της δημόσιας E&A αυξήθηκε σε τιμή ελαφρώς πάνω από τον μέσο όρο της Ένωσης το 2015, ενώ η ένταση της επιχειρηματικής E&A εξακολουθεί να υστερεί. Οι «Κατευθυντήριες γραμμές για τη μεταρρύθμιση των πολιτικών για την επιστήμη και την καινοτομία της Λιθουανίας» που εγκρίθηκαν το 2016 αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των επίμονων προκλήσεων στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας. Προς τον σκοπό αυτό ζητείται η μεταρρύθμιση της θεσμικής χρηματοδότησης της E&A· η ενοποίηση των ερευνητικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των επιστημονικών και τεχνολογικών πάρκων· και η βελτίωση του συντονισμού, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των πολιτικών. Η Λιθουανία έχει σημειώσει κάποια πρόοδο όσον αφορά τη στήριξη εναλλακτικών μέσων χρηματοδότησης. Συνέβαλε στη δημιουργία σειράς ταμείων επιχειρηματικού κεφαλαίου και κεφαλαίου εκκίνησης. Επίσης, το κοινοβούλιο ψήφισε πρόσφατα νόμο για τη συμμετοχική χρηματοδότηση.
- (18) Ο αριθμός των υποθέσεων δωροδοκίας που παραπέμπονται ενώπιον δικαστηρίων αυξάνεται σταθερά κατά τα τελευταία έτη, γεγονός που καταδεικνύει ότι η Λιθουανία εντείνει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Ωστόσο, σε ορισμένους σημαντικούς τομείς, όπως η υγειονομική περίθαλψη και οι δημόσιες συμβάσεις, οι διατάξεις κατά της διαφθοράς μικρής κλίμακας και της διαφθοράς σε υψηλό επίπεδο δεν εφαρμόζονται πάντοτε στην πράξη. Ο τομέας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης πλήττεται από τη συνήθη πρακτική των άτυπων πληρωμών σε ιατρούς. Δεν υπάρχει επαρκής διαφάνεια όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, ιδίως σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, οι ανεπαρκείς ρυθμίσεις όσον αφορά τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος αποθαρρύνουν την υποβολή πληροφοριών σχετικά με τις δυνητικές παρατυπίες στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Η κυβέρνηση έχει θέσει την καταπολέμηση της διαφθοράς στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης ως προτεραιότητα στο πρόγραμμά της για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Επίσης, για να μειώσει τον κίνδυνο διαφθοράς και τη σύγκρουση συμφερόντων στις δημόσιες συμβάσεις χαμηλής αξίας, η κυβέρνηση υποχρέωσε τις αναθέτουσες αρχές να δημοσιεύουν μέσω του διαδικτύου τις πληροφορίες σχετικά με τις προκηρύξεις διαγωνισμών, τους επιτυχείς αναδόχους και τις ανατεθείσες συμβάσεις. Ωστόσο, η συνεχής παρακολούθηση είναι αναγκαία για να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω πολιτικών.

- (19) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Λιθουανίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2017 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Λιθουανία κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Λιθουανία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους ενωσιακούς κανόνες και κατευθύνσεις, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (20) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και η γνώμη⁷ του αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Λιθουανία να λάβει μέτρα το 2017 και το 2018 προκειμένου:

1. Να συνεχίσει τη δημοσιονομική της πολιτική σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο συνεπάγεται ότι παραμένει στον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο της το 2018, λαμβανομένων υπόψη των περιθωρίων που συνδέονται με την υλοποίηση της συστημικής μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τις οποίες έχει χορηγηθεί προσωρινή απόκλιση. Να βελτιώσει τη φορολογική συμμόρφωση και να διευρύνει τη φορολογική βάση σε πηγές που είναι λιγότερο επιζήμιες για την ανάπτυξη. Να λάβει μέτρα για να αντιμετωπίσει την πρόκληση της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής διατηρησιμότητας σε σχέση με τις συντάξεις.
2. Να αντιμετωπίσει την έλλειψη δεξιοτήτων, μέσω ενεργητικών μέτρων πολιτικής για την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση ενηλίκων και να βελτιώσει τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα μέσω της επιβράβευσης της ποιότητας της διδασκαλίας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος υγείας μέσω της ενίσχυσης της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της πρόληψης των νόσων και της οικονομικής προσιτότητας. Να βελτιώσει την κάλυψη και την επάρκεια του δικτύου κοινωνικής ασφάλειας.

⁷ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

3. Να λάβει μέτρα για την ενίσχυση της παραγωγικότητας μέσω της βελτίωσης της αποδοτικότητας των δημόσιων επενδύσεων και της ενίσχυσης της σύνδεσής τους με τους στρατηγικούς στόχους της χώρας.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
